

Müspet hareketle ilgili ayet ve hadis var mı acaba? Nur Hizmetindeki “Müsbet Hareket” düsturunu açıklar mısınız?

“Allah’ın rahmeti sebebiyledir ki, sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, çevrenden dağılır, giderlerdi. Öyleyse onların kusurlarından geç, onlar için mağfiret dile. İşler hakkında onlara danış, karar verince de artık Allah’a dayan; çünkü Allah kendine dayanıp güvenenleri sever.” (Âl-i İmran, 3/159).

Allah münafıklara da güzel sözle hitap edilmesini emretmiştir:

“Allah onların kalplerinde olanı biliyor. Onlara aldırma, onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek güzel söz söyle.” (Nisa, 4/63)

Keza Hz. Musa (as)’ya, kibri çok yüksek olan Firavun’u yumuşak sözlerle imana çağırması emredilmiştir:

“Sen ve kardeşin, ayetlerimi götürün, bana imana çağırmakta gevşeklik etmeyin. Firavuna gidin, çünkü o azdı. Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt alır veya korkar. Dediler ki: ‘Ya Rabbenâ (Ey Rabbimiz), onun bize taşkınlık etmesinden yahut iyice azmasından korkuyoruz.’ Allah buyurdu: ‘Korkmayın, ben sizinle beraberim, iştir ve görürüm.’ .” (Tâhâ, 20/42-46)

“Kullarıma, sözün en güzel olanını konuşmalarını söyle. Çünkü şeytan aralarını açıp bozmaktadır. Şüphesiz şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır.” (İsra, 17/53)

“İçlerinde zulmetmekte olanları hariç olmak üzere, kitap ehli kimselerle en güzel olan bir tarzın dışında mücadele etmeyin ve «Bize indirilene ve size indirilene iman ettik; bizim ilahımız da sizin ilahınız da birdir ve biz O'na teslim olmuş olanlarız.» deyin.” (Ankebut, 29/46)

Hadis-i şerifte şöyle buyrulur:

“Sana Allah’ın takvasını öneriyorum! Çünkü o işinin başıdır. Aynı zamanda sana cihadı öneriyorum! O da ümmetimin ruhbanlığıdır. Kendin için iyi bildiğin şeyler, seni halkın kusurlarıyla uğraşmaktan alıkoysun! İyilik dışında her şeyden dilini koru! Böylece şeytanına üstün gelmiş olursun!” (Müsned, 3/82)

Bediüzzaman, bütün ömrü boyunca tatbik ettiği tebliğ ve irşat prensiplerinin bir hülâsası mahiyetinde olan son mektubuna şu cümlelerle başlar:

“Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rıza-yı İlâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır: Vazife-i İlâhiyeye karışmamaktır. Bizler asayişi muhafazayı netice veren, müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.”(1)

Bu cümlelerde müsbet ve menfî hareketlerin en önemlileri nazarımıza sunulmuştur: Rıza-yı İlâhî için çalışmak müsbet; riya, gösteriş ve menfaat için çabalamak menfîdir. Hizmet-i imaniyeye müsbet; küfür ve dalâlete, isyan ve sefahate çalışmak menfîdir.

Allah’a tevekkül müsbet; vazife-i İlâhiyeye karışmak menfîdir. Asayişi muhafaza müsbet; kavga ve ihtilâl çıkarmak, huzur ve emniyeti ihlâl etmek menfîdir. Sabır ve şükür müsbet; sabırsızlık ve isyan menfîdir.

Müsbet, “ispat edilmiş” demektir. İspat edilen, ortaya konulan istifadeye sunulana müsbet denir. Müsbet imardır, menfî ise tahriptir.

Dünün boş arsasına bugün bir bina kurmuş, istifadeye sunmuşsanız bu bir müsbet harekettir. Ama mevcut bir binayı ortadan kaldırmış, faydasız hâle getirmişseniz buna da menfî denir.

Menfî, nefyedilmiş demektir. Nefiy ise sürgün etmek, ortadan kaldırmak, yokluğunu iddia etmek mânâlarına geliyor. Küfre giren insana imansız denilmesi de bundandır. Bu adam, kendi iman sarayını yıkmıştır. Kezâ, iffet ve ahlâkını harap eden adama da ahlâksız deriz. Burada da bir menfî hareket söz konusudur. Müspetler de, menfîler de sayısız denecek kadar çok. Bunlar içerisinde müspetin en ileri derecesini şu ifadelerde buluyoruz:

“Rıza-yı İlâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmak.”

Hizmet-i imaniyye, insanoğluna yapılabilecek en büyük yardımın ifadesi, en büyük müsbetin simgesidir. Kalpten küfür sökülüp atılacak, yerine iman bina edilecektir. Bu hizmet sonunda, bir insan iman nimetine kavuşursa, daha önce, sadece gördüğü eşya ile alâkadar olan bu adam, artık bütün âlemlerin Rabbine vâsıl olmuş, maddede boğulan akli âlemlerin yaratıcısını bulmuştur. Bir nur talebesinin, Risale-i Nur'un müsbet hareketle ilgili bütün esaslarına riayet ederek hâlis bir iman hizmeti yaptığı halde, insanları ıslah vâdisinde umduğu neticeye ulaşamaması hâlinde, yeise düşmemesi için mezkûr düstur şöylece noktalanır:

“Vazife-i İlâhiyyeye karışmamak.”

Nurlardan aldığımız derse göre, İlâhî vazife neticeleri yaratmaktır. **Rezzak** (*rızık verici*) O olduğu gibi, Hâdî de (hidayete erdirici) O'dur. Biz rızık konusunda nasıl sadece tohum ekip, gerekli bakımı yaptıktan sonra, bir habbenin on, yüz, yahut bin olmasına karışmıyor, bunu ancak Allah'ın kudret ve rahmetinden bekliyorsak, kalplere ektiğimiz hakikat tohumlarının da sümbül vermesine karışmayacağız. Kalpler Allah'ın yed-i kudretindedir ve Hâdî ancak O'dur. Okuduklarımız ve anlattıklarımız muhatabımızın kalbinde ancak onun lütfuyla sümbül verir, bizim irademizle değil...

Bir diğer temel cümle:

“Bizler asayiş muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti için, herbir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.” cümlelerin giriş kısmındaki mesaj, daha çok devlet yöneticilerine bakıyor. Asayişin ancak müsbet bir iman hizmetiyle temin edilebileceği ders veriliyor. Nur hizmetinin ulaştığı kimseler, problem olmak şöyle dursun, **“asayişin birer mânevî bekçisi”** oluyorlar.

Bu cümlede Nur Talebelerine de şu mesaj verilmiştir:

“Şayet sizi yanlış anlayarak yahut büsbütün anlamayarak, ihlâs ile yaptığınız bu imân hizmetine mukabil sizlere sıkıntı verirlerse, sakın menfî hareketlere tevessül etmeyin; sıkıntılarını sabırla ve şükürle karşılayın.”

Bir Nur talebesi, Üstadın bu şükür tavsiyesini şöyle değerlendirir:

“Nice insanlar dünyevî, hatta gayrimeşru istekler uğrunda her bir sıkıntıya katlanırlarken, ben iman dâvâsını, tevhid dâvâsını, ahlâk dâvâsını ilân ve i'lâ etme uğrunda bir takım eza ve cefalara mâruz kalıyorsam, bunu bir lütf-u İlâhî bilip şükretmeliyim.”

Üstadımız, kendisini menfî bir harekete sevk etmek için yapılan bütün işkencelere, zulümlere, oynanan bütün şeytanî oyunlara sadece acı bir tebessümle karşılık vermiş, ona zulmedenler de dahil olmak üzere, bütün bir beşeriyetin imanını kurtarmak için çıktığı o mukaddes yolculuğunu, itidâl-i dem ile, sarsılmadan ve düşmanlığa girmeden tamamlamıştır.

(1) bk. [Emirdağ Lâhikası-II, 151. Mektup.](#)